

การสร้างเครือข่าย

ความหมายของเครือข่าย

เสรี พงศ์พิศ : กระบวนการทางสังคมอันเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่ม องค์กร สถาบัน โดยมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์และความต้องการบางอย่างร่วมกัน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมบางอย่าง โดยที่สมาชิกยังคงความเป็นเอกเทศไม่ขึ้นต่อกัน

ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ : การเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์แล้วขยายผลเป็นวงกว้างเพื่อให้สังคมพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นและในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์นั้นจะเป็นความสัมพันธ์ย้อนกลับในเชิงบวกที่จะเกิดเป็นพลังทวีคูณ (Reinforcing) เกิดการขยายผลแบบก้าวกระโดด (Quantum Leap)

พระมหาสุทิตย์ อาภากร และ นฤมล นิราทร : การเชื่อมโยงระหว่างบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดรูปหรือระเบียบโครงสร้างที่แต่ละหน่วยยังคงมีความเป็นอิสระเท่าเทียม ภายใต้พื้นฐานของการเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

การเชื่อมโยงกลุ่มคนหรือองค์กรที่สมัครใจจะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร หรือทำกิจกรรม ร่วมกัน และมีจุดประสงค์บางอย่างที่เหมือนหรือแตกต่างกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระและเท่าเทียม ซึ่งการจะเป็นเครือข่ายได้นั้นต้องมีการพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยน และมีความสอดคล้อง

จากนิยาม 3 บุคคล สามารถสรุปเป็นใจความสำคัญได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ (เชิงแลกเปลี่ยน)
2. เชื่อมระบบเข้าหากัน (การจัดโครงสร้าง)
3. ประสานความร่วมมือ (เอื้อกันและกัน)
4. มีวัตถุประสงค์และแนวทางร่วม (มีกิจกรรม)
5. เท่าเทียม (อิสระและคงสภาพ)

การสร้างเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ

การสร้างเครือข่าย เป็นกระบวนการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ มีการติดต่อกันเพื่อให้ความช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพ ดังนั้นผู้สร้างเครือข่ายจะต้องสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งองค์ประกอบของการสร้างเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จมี 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและทางเลือกที่เป็นไปได้ในการสร้างเครือข่าย คือ ท่านจะต้องคิดและระบุเป้าหมายทางวิชาชีพของท่านเอาไว้ เช่น ในปี แรกท่านอาจจะปฏิบัติงานเป็นพยาบาลประจำการ แต่ในอีก 5 ปีข้างหน้าท่านก็จะเลื่อนขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บริหาร และมีความคาดหวังว่าจะได้เป็นกรรมการในการกำหนด แนวทางหรือนโยบายต่างๆ ที่เป็นของ โรงพยาบาล หรือมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบริการ ทั้งภายใน และภายนอกโรงพยาบาล พัฒนาการบริการเฉพาะ สาขาหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสมาคมหรือสภาวิชาชีพ ในบางครั้งก็เป็นการยากที่จะ ตัดสินใจว่าควรสร้างเครือข่ายกับใครและเพื่อเป้าหมายอะไร ซึ่งในเรื่องนี้ท่านจะต้องคิดพิจารณาด้วยตัวท่าน เองว่าท่านมีความประสงค์ที่จะพัฒนาวิชาชีพของท่านไปในทิศทางใด ท่านจะต้องสร้างแผนที่หรือที่เรียกว่า Road map หรือกลยุทธ์ในการพัฒนาวิชาชีพของท่าน ทั้งนี้ก็เพื่อใช้เมื่อท่านได้สร้างเครือข่าย จะ ได้ตั้งคำถาม และขอข้อมูลที่นำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพของท่าน ถ้าหากท่านมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเองหรือพัฒนา วิชาชีพที่ชัดเจน ท่านก็อาจแลกเปลี่ยนแนวคิดกับ เครือข่ายของท่านซึ่งจะทำให้ท่าน ได้เห็น โอกาสทางเลือก และความเป็นไปได้ที่ท่านจะมุ่ง ไปสู่ความสำเร็จ

2. มีข้อมูลที่จะแลกเปลี่ยนกับเครือข่าย ท่านควรจะทราบว่าท่านมี อะไรที่จะแบ่งปันให้กับผู้อื่น การสร้างเครือข่ายเป็น กระบวนการที่มีทั้งการให้และการรับ ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายคือผู้ที่สามารถระบุคุณลักษณะ และศักยภาพของตนเองได้ ตลอดจนเห็นคุณค่าของบุคคลอื่นด้วย

บุคคลที่มาสร้างเครือข่ายร่วมกันจะมีการติดต่อ ซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ทักษะเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและของผู้อื่น ใน ขณะที่สร้างเครือข่ายนั้นจะมีกระบวนการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล 2 คนหรือมากกว่า ซึ่งใน การแลกเปลี่ยนนั้นอาจจะไม่ทำเทียมกันก็ได้ ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารทางการแพทย์จะมีการสร้างเครือข่าย กับผู้บริหารขององค์กรอื่น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายที่มีผลกระทบต่อองค์กรพยาบาลและมี การแลกเปลี่ยนกลยุทธ์ กลวิธีต่างๆ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้น การแลกเปลี่ยนภายในเครือข่ายอาจจะเป็น เรื่องการพัฒนานุเคราะห์ การศึกษาต่อเนื่อง มุมมอง และความเชี่ยวชาญ ตลอดจนการต่อรองเกี่ยวกับงบประมาณ

ในบางครั้งการประชาสัมพันธ์ตนเองสำหรับ พยาบาลนั้นเป็นเรื่องที่ยาก เพราะพยาบาลส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สุภาพ สงบเสงี่ยม ซึ่งการที่บุคคลบอกว่า ตนเอง มีประสบการณ์และความรู้เพียงเล็กน้อยหรือ ไม่มีอะไรที่จะแลกเปลี่ยนกับใครจะทำให้ไม่ประสบ ความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย เพราะว่าเครือข่ายที่ ไม่มี การแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถ ไม่มีการให้ ข้อมูลซึ่งกันและกันไม่เข้าเครือข่ายนั้นก็สิ้นสุดลง ผู้ที่เริ่มสร้างเครือข่ายใหม่ ๆ อาจจะทำการทดสอบ คุณค่าของบุคคลอื่นทั้งในด้านส่วนตัวและความสามารถ

โดยการสื่อสารกับผู้ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะทราบว่าเขาเหล่านั้นใช้ความสามารถพิเศษและทักษะอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จ นอกจากนี้แล้วผู้ที่เริ่มสร้างเครือข่ายใหม่ ๆ ควรไปร่วมในการประชุมต่างๆ เพื่อจะได้มีโอกาสพบกับผู้ที่ประสบความสำเร็จและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตน

3. การติดต่อและติดตามเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้เริ่มในการติดต่อกับผู้อื่น โดยการแนะนำตัวเองโทรศัพท์ติดต่อและพยายาม ให้การติดต่อนั้นคงอยู่อย่างต่อเนื่อง ในการพบกันครั้งแรกท่านควรระบุว่าท่านมีอะไรที่จะเสนอให้กับเครือข่าย มีอะไรที่ท่านต้องการจากเครือข่ายและคิดว่า การติดต่อกันนั้นทำให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง ในการสร้างเครือข่ายนั้นเป็นการใช้ทั้งบุคคลและแนวคิดซึ่งบาง ครั้งเราอาจจะรู้สึกอายที่จะเล่าให้ใครฟัง แต่เครือข่าย จะช่วยให้ความคิดนั้นแก่ท่าน เช่น ถ้าท่านกลัวว่าการ ติดต่อสื่อสารนั้นจะทำให้เครือข่ายเกิดความรำคาญท่าน ก็จะหมดโอกาสในการที่จะได้รับคำปรึกษาจาก ผู้เชี่ยวชาญ แต่ในความเป็นจริงแล้วพยาบาลทุกคนก็ ยินดีที่จะให้คำแนะนำกับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติ ทั่วไปของคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ดังนั้นท่านไม่ควร จะละเลยโอกาสดีที่ท่านจะเป็นทั้งผู้ให้และรับความช่วยเหลือจากผู้อื่น

4. กำหนดเวลาอย่างชัดเจนในการติดต่อสื่อสาร เช่น ในการประชุมวิชาการและการ ประชุมเพื่อจัดงานต่าง ๆ ท่านจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ และสนับสนุนผู้อื่น ในการแก้ปัญหา ในการรักษาเครือข่ายเดิมที่ท่านมีอยู่ ทำได้โดยการ โทรศัพท์ จัดประชุมหรือเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เพื่อที่จะได้ให้ข้อมูลย้อนกลับและได้รับการส่งต่อ ตลอดจนการได้รับการแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ สำเร็จนั้น ผู้สร้างเครือข่ายจะต้องมีเป้าหมายที่ ชัดเจน

กล่าวโดยสรุป การสร้างเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ และทางเลือกที่เป็นไปได้ในการสร้างเครือข่าย มีสิ่งที่จะแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายเพราะการสร้าง เครือข่าย เป็นกระบวนการที่มีทั้งการให้และการรับ มีการติดต่อ และติดตามเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอเพื่อรักษาเครือข่ายให้คงอยู่ และให้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมทาง วิชาชีพและทางสังคมเพื่อจะได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยน ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์กับเครือข่าย นอก จากนั้นยังเป็น โอกาสที่จะได้สร้างและขยายเครือข่าย ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่สำคัญของเครือข่าย

1. การรับรู้มุมมองที่เหมือนกัน (common perception)

สมาชิกในเครือข่าย ต้องมีความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เหมือนกันถึงเหตุผลในการเข้ามาร่วมกันเป็นเครือข่าย อาทิเช่น มีความเข้าใจในตัวปัญหาและมีจิตสำนึกในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ประสบกับปัญหาอย่างเดียวกันหรือต้องการความช่วยเหลือในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือลดความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น

การรับรู้ร่วมกันถือเป็นหัวใจของเครือข่ายที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพราะถ้าเริ่มต้นด้วยการรับรู้ที่ต่างกัน มีมุมมองหรือแนวคิดที่ไม่เหมือนกันแล้วจะประสานงานและขอความร่วมมือยาก เพราะแต่ละคนจะติดอยู่ในกรอบความคิดของตัวเอง มองปัญหาหรือความต้องการ ไปคนละทิศละทาง แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสมาชิกของเครือข่ายจะมีความเห็นที่ต่างกันไม่ได้ เพราะ มุมมองที่แตกต่างกันช่วยให้

เกิดการสร้างสรรค์ ในการทำงาน แต่ความแตกต่างนั้นต้องอยู่ในส่วนของ กระบวนการ(process) ภายใต้การรับรู้ถึงปัญหาที่สมาชิกทุกคนยอมรับแล้วมีฉะนั้นความเห็นที่ต่างกันจะนำไปสู่ความแตกแยกและแตกหักในที่สุด

2. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (common vision)

วิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกมองเห็นจุดมุ่งหมายในอนาคตที่เป็นภาพเดียวกัน มีการรับรู้และเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน และมีเป้าหมายที่จะเดินทางไปด้วยกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันจะทำให้กระบวนการขับเคลื่อนเกิดพลัง มีความเป็นเอกภาพ และช่วยผ่อนคลายความขัดแย้ง อันเนื่องมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในทางตรงกันข้าม ถ้าวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของสมาชิก บางกลุ่มขัดแย้งกับวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของเครือข่าย พฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มนั้นก็จะเริ่มแตกต่างจากแนวปฏิบัติที่สมาชิกเครือข่ายกระทำร่วมกัน ดังนั้น แม้ว่าจะต้องเสียเวลามากกับความพยายามในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน แต่ก็จำเป็นจะต้องทำให้เกิดขึ้นหรือถ้าสมาชิกมีวิสัยทัศน์ส่วนตัวอยู่แล้ว ก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของเครือข่ายให้มากที่สุดแม้จะไม่ซ้อนทับแบบสนิทจนเป็นภาพเดียวกัน แต่อย่างน้อยก็ควรสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. มีความสนใจหรือผลประโยชน์ร่วมกัน (mutual interests/benefits)

ผลประโยชน์ในที่นี้ครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินและผลประโยชน์ไม่ใช่ตัวเงิน แต่เป็นความต้องการ (need) ของมนุษย์ในเชิงปัจเจก อาทิเช่น เกียรติยศ ชื่อเสียง การยอมรับ โอกาสใน ความก้าวหน้า ความสุข ความพึงพอใจ ฯลฯ

4. การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (stakeholders participation)

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย เป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่าย เป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมลงมือกระทำอย่างเข้มแข็ง ดังนั้น สถานะของสมาชิกในเครือข่ายควรมีความเท่าเทียมกัน ทุกคนอยู่ในฐานะ “หุ้นส่วน (partner)” ของเครือข่าย เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (horizontal relationship) คือความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน มากกว่าความสัมพันธ์ในแนวตั้ง (vertical relationship) ในลักษณะเจ้านายลูกน้อง ซึ่ง บางครั้งก็ทำได้ยากในทางปฏิบัติเพราะต้องเปลี่ยนกรอบความคิดของสมาชิกในเครือข่ายโดยการสร้างบริบทแวดล้อมอื่นๆ เข้ามาประกอบ แต่ถ้าทำได้จะสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายมาก

5. มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน (complementary relationship)

องค์ประกอบที่จะทำให้เครือข่ายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง คือ การที่สมาชิกของเครือข่ายต่างก็สร้างความเข้มแข็งให้กันและกัน โดยนำจุดแข็งของฝ่ายหนึ่งไปช่วยแก้ไขจุดอ่อนของอีกฝ่ายหนึ่ง แล้ว ทำให้ได้ผลลัพธ์เพิ่มขึ้นในลักษณะพลังทวีคูณ ($1+1 > 2$) มากกว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต่างคนต่างอยู่

พลังวิถุณหรือการรวมพลัง (Synergy) ของเครือข่าย
เป็นการผนึกกำลังในลักษณะที่มากกว่า $1+1 = 2$ แต่ต้องเป็น $1+1 > 2$ เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็ง
มากกว่าการที่แต่ละองค์จะทำงานโดยลำพัง

6. การเกี่ยวพันพึ่งพากัน (interdependence)

เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เครือข่ายดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน การที่สมาชิกเครือข่ายตกอยู่ในสภาวะจำกัดทั้งด้านทรัพยากร ความรู้ เงินทุน กำลังคน ฯลฯ ไม่สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยตนเอง โดยปราศจากเครือข่าย จำเป็นต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การทำให้หุ้นส่วนของเครือข่ายยึดโยงกันอย่างเหนียวแน่น จำเป็นต้องทำให้หุ้นส่วนแต่ละคนรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนคนใดคนหนึ่งออกไปจะทุกให้เครือข่ายล้มลงได้ การดำรงอยู่ของหุ้นส่วนแต่ละคนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของเครือข่าย การเกี่ยวพันพึ่งพากันในลักษณะนี้จะส่งผลให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยอัตโนมัติ

“การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน”
เหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ คือ แต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับ
จากการเข้าร่วมเครือข่าย

7. มีปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยน (interaction)

หากสมาชิกในเครือข่ายไม่มีการปฏิสัมพันธ์กันแล้ว ก็ไม่ต่างอะไรกับก้อนหินแต่ละก้อนที่รวมกันอยู่ในถุง แต่ละก้อนก็อยู่ในถุงอย่างเป็นอิสระ ดังนั้นสมาชิกในเครือข่ายต้องทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน เช่น มีการติดต่อกันผ่านทาง การเขียน การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หรือมีกิจกรรมประชุมสัมมนาร่วมกัน โดยที่ผลของการปฏิสัมพันธ์นี้ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเครือข่ายตามมาด้วย ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สมาชิกควรเป็นการแลกเปลี่ยนกัน (reciprocal exchange) มากกว่าที่จะเป็นผู้ให้หรือเป็นผู้รับฝ่ายเดียว (unilateral exchange) ยิ่งสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กันมากเท่าใดก็จะเกิดความผูกพันระหว่างกัน มากขึ้นเท่านั้น ทำให้การเชื่อมโยงแน่นแฟ้นมากขึ้น มีการเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย

เทคนิคการสร้างเครือข่าย

ให้	ให้ข้อมูลพื้นฐาน
เกิด	เกิดประโยชน์
เพิ่ม	เพิ่มเครือข่ายโดยการบอกต่อ
ถูกคน	เผยแพร่ให้กับบุคคลที่ใช้ประโยชน์จริงๆ

สมาชิกในเครือข่าย

1. เชื่อมโยงระหว่างบุคคล เป็นการเชื่อมโยงแบบเดี่ยวๆ 1:1
2. เชื่อมโยงบุคคลกับกลุ่ม ได้ทั้ง 2 ทาง คือ บุคคลเข้าหากลุ่ม หรือ กลุ่มเข้าหาบุคคล
3. เชื่อมโยงกลุ่มต่อกลุ่ม เป็นการชักชวนกันมาเป็นกลุ่มต่อกลุ่ม

การสร้างหรือการก่อรูปเครือข่าย

การสร้างเครือข่าย หมายถึง กิจกรรมในการก่อให้เกิดกลุ่มองค์กรหรือกลุ่มบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน การจัดกิจกรรม หรือการผลิตระหว่างองค์กรสมาชิก ซึ่งต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมาก่อนที่จะทำความตกลงเป็นองค์กรเครือข่าย เครือข่ายต่าง ๆ มีจุดเริ่มต้นมาใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีประชาชนเป็นผู้ริเริ่ม เป็นเครือข่ายที่ประชาชนตระหนัก ต้นตัวในปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วลงมือริเริ่มรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่ม เป็นเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหา ภาคประชาชนจึงเป็นแกนหลัก ภาครัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนและผู้อำนวยความสะดวกให้การจัดตั้งเครือข่ายทำได้ง่ายขึ้น บทบาทภาครัฐจะน้อย กลุ่มองค์กรชุมชนประชาคมจะทำงานและมีอำนาจในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ มาก
2. เครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้ง หรือรัฐเข้าไปเป็นผู้ริเริ่ม กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจ และผลักดันให้เกิดการรวมตัวของประชาชน เช่น มูลนิธิโครงการหลวง การจราจร ชาวนาสันป่าตอง แม่ค้าตลาดนัดหรือถนนคนเดิน
3. เครือข่ายที่เกิดจากวิวัฒนาการ มีกระบวนการพัฒนาเริ่มจากกลุ่มบุคคลองค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้าง ๆ ไม่ชัดเจน สนับสนุนและเรียนรู้ไปด้วยกัน หรือกลุ่มคนเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง หลังถูกจุดประกายความคิดมาจากการได้รับฟังได้เห็น การดำเนินงานของเครือข่ายอื่น ๆ เช่น เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายผู้สูงอายุ

ประโยชน์ของการสร้างเครือข่าย

1. ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและรู้แหล่งที่มาของข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น การพยากรณ์ฝน ประชาชนที่ต้องการข้อมูลสามารถเข้าถึงข้อมูลของศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือได้ง่าย สามารถเข้าผ่านเว็บไซต์หรือโทรมาสอบถามเกี่ยวกับการดูเรดาร์และสภาพอากาศ
2. ทำให้เกิดระบบการส่งต่อและสามารถติดต่อกับบุคคลอื่นที่ให้ความช่วยเหลือและพึ่งพากันได้ เช่น แผ่นดินไหว ในกรณีที่เราไม่สามารถวัดแรงสั่นสะเทือนได้หรือพื้นที่นั้นอยู่ห่างไกล เราจะทราบข้อมูลและการแจ้งจากประชาชน
3. ทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด พฤติกรรมและกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา หลีกเลี่ยงความเสี่ยงและความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น เช่น การเกิดลูกเห็บ ที่เราตรวจจับไม่เจอจะมีประชาชนโทรมาแจ้ง ทำให้ลดการเสี่ยงในความผิดพลาดของข้อมูลและแจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ให้เฝ้าระวัง

ข้อควรคำนึงการทำงานเป็นเครือข่าย

1. คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมเป็นหลัก
2. ลดอัตราและผลประโยชน์ส่วนตน
3. เข้าใจบริบทของแต่ละฝ่าย
4. ยึดหลักเสมอภาคเชื่อถือ และไว้ใจกัน
5. มุ่งมั่นต่อพันธะสัญญาที่มีต่อกัน

ปัญหาและอุปสรรคของการสร้างเครือข่าย

1. วัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน
2. สมาชิกไม่เท่าเทียมกัน เช่น องค์กรใหญ่ที่มีทุนมาก มีความรู้สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีแนวโน้มที่จะครอบงำองค์กรที่เล็กกว่า
3. ขาดทรัพยากรหรือไม่มีการจัดการทรัพยากรที่ดีพอ เช่น การขาดผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์และเครื่องมือไม่พร้อม
4. ข้อมูลผิดๆแพร่ในเครือข่าย
5. สมาชิกแข่งกันเอง
6. ติดตามและประเมินผลยาก อาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ตัวเลขเหล่านั้นไม่สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพได้

เอกสารอ้างอิง

การสร้างและการบริหารเครือข่าย

http://hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/paper_1598_5f69ce9304e915f69ce.pdf

ความสำเร็จในการสร้างเครือข่าย

<https://www.rama.mahidol.ac.th/>

การสร้างเครือข่ายและการประสานงาน

<https://www.slideshare.net/tarayasri/ss>